Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Asiantuntijakuuleminen tiistaina 15.3.2016 asiassa O 32/2016 vp

Tiedustelulainsäädännön kehittäminen

Siviilitiedustelulainsäädännön valmistelu

Siviilitiedustelulakityöryhmä piti ensimmäisen järjestäytymiskokouksensa torstaina 29.10.2015. Tämän jälkeen työryhmä on kokoontunut seitsemän kertaa.

Työryhmän työssä on kartoitettu suojelupoliisin suorittaman tiedustelun nykytilaa. Työryhmä on myös tehnyt asiaan liittyvää kansainvälistä vertailua ja perehtynyt aihealueeseen liittyviin Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisuihin sekä analysoinut EU:n tuomioistuimen ratkaisujen vaikutuksia lainsäädäntötyöhön.

Työryhmä vieraili 11.11.2015 suojelupoliisin tiloissa, missä se tutustui suojelupoliisin operatiiviseen toimintaan sekä turvallisuustiedusteluun. Vierailun yhteydessä nostettiin esille tulisiko tiedustelutoimivaltuuksien kansallista käyttöalaa myös harkita. Tiedustelutoimivaltuuksien (pl. tietoliikennetiedustelu) käyttäminen kansallisesti olisi perusteltua muun muassa silloin, kun on tarve

- saada tietoa Suomessa olevista tiedustelu-upseereista,

- saada tietoa terrorismista ja kartoittaa terroristijärjestöihin kytköksissä olevia henkilöitä,

- tarve suojata suomalaista henkilöä, joka voisi joutua alttiiksi valtionpetokselliseen tai maanpetokselliseen toimintaan vieraan vallan painostamana.

Tiedustelulla selvitettävät asiat mainituissa esimerkeissä olisivat muun muassa 1) keitä henkilöt ovat, 2) mitkä ovat heidän tehtävät, ja 3) missä he vaikuttavat tai missä ja milloin he aikovat toimia?

Siviilitiedustelulakityöryhmä vieraili 16.12.2015 keskusrikospoliisin tiloissa, missä käsiteltiin suojelupoliisin ja keskusrikospoliisin välistä yhteistyötä sekä tiedustelutoiminnassa saadun tiedon hyödyntämistarpeita rikosprosessissa.

Työryhmä on arvioinut siviilitiedustelun lainsäädäntökehikoksi vaihtoehtoisia sääntelymalleja ja päätynyt alustavana ratkaisuna siihen, että henkilötiedustelua ja tietojärjestelmätiedustelua koskeva sääntely tulisi rakentaa menetelmittäin poliisilain 5 luvun salaisten tiedonhankintakeinojen pohjalta uuteen poliisilain 5 a lukuun. Tietoliikennetiedustelusta valmisteltaisiin oma lakinsa. Tietoliikennetiedustelua ei saisi kohdistaa viestintään, jossa molemmat osapuolet ovat Suomessa.

Tiedustelumenetelmien käyttöperusteeksi asetettaisiin kansallinen turvallisuus ja siihen kohdistuvat uhkat, jotka on tarkoitus määritellä mahdollisimman täsmällisesti.

marko.meriniemi@intermin.fi
puh. 029 548 8561

Postiosoite:
Sisäministeriö
PL 26
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoitteet:
Kirkkokatu 12, Helsinki
Vuorikatu 20, Helsinki

Puhelin:
Vaihde
0295 480 171
Faksi:
09 1604 4635

Virkasähköpostiosoite:
kirjaamo@intermin.fi
www.intermin.fi

10.3.2016

Poliisilain 5 a lukuun sisältyviä tiedustelumenetelmiä voitaisiin käyttää myös Suomessa. Niiden käyttöalaa kuitenkin rajoittaisi perustuslain 10 §:n 3 momentti, sillä kotirauhan suojaan liittyy samankaltainen kvalifioitu lakivaraus kuin luottamuksellisen viestin suojaan: Lailla voidaan säätää perusoikeuksien turvaamiseksi tai rikosten selvittämiseksi välttämättömistä kotirauhan piiriin ulottuvista toimenpiteistä.

Siviilitiedustelulakityöryhmässä on keskusteltu hyvin alustavasti tiedustelutoiminnan valvonnasta. Asiasta on katsottu tarpeelliseksi laatia kattava oikeusvertaileva selvitys.